

реформація індивідуального підходу у взаємодії педагога та школяра, що буде сприяти успішному формуванню у школярів людських якостей, добра, норм етики та патріотичних почуттів.

Важливість цієї проблематики все більше актуалізується у системі освіти, оскільки саме вчителів належить принциповати молоді високі ідеї гуманізму.

Практика свідчить про те, що реалізація названих вище шляхів буде сприяти гуманізації відносин у системі "учитель - учень"; допоможе побачити особистість у повному ракурсі, розкрити її здібності, стимулювати ініціативу і самостійність, зняти нервові перевантаження, що, в свою чергу, дозволить учителю глибше зрозуміти внутрішній світ учня, встановити з ним глибокі "особистісні" стосунки, знайти ключ до успішної педагогічної взаємодії.

В.І. Шандра, В.В. Булгаков

П. Єлізаров, В.М. Темченко

Гуманізм у сучасній освіті

Гуманізм є багатозначним феноменом людського буття, що все більше захоплює всі поля сучасних освітніх стратегій. Це:

- 1) усвідомлення єдності людини та людства;
- 2) уособлення та прояви вищих людських якостей, помислів та діянь;
- 3) основа людського співжиття;
- 4) особистісний атрибут людини;
- 5) невід'ємний компонент її духовності;
- 6) елемент загальної культури та її складових чи похідних.

Розширення полів бачення у філософії та теорії освіти має бути опорою загальних та конкретних зрушень в організації та оновленні змісту всіх рівнів освіти, закріпленні нових тенденцій розвитку освіти з новими якісними ефектами гуманізації в національній психології та суспільній свідомості.

Визначальні ідеї інноваційної освіти - висока духовність, творчість та методологія діяльності людини невід'ємно пов'язані з гуманізмом.

Гуманізм безпосередньо пронизує освіту як:

1. систему розширення знань, що реалізується на основі різнорівневих, загальних та спеціалізованих систем:

- 1) навчання та виховання;
- 2) інформатизації суспільства;
- 3) сприйняття різних феноменів суспільного життя;

II. впорядковану чи не впорядковану, загальну, неспеціалізовану чи спеціалізовану, різнорівневу за місткістю інформації та емоційно-мотиваційної обумовленості сукупність знань та настанов, яка характеризує:

- 1) особистісні здобутки людей;
- 2) напрями їх професійної та суспільної активності;
- 3) сферу специфічної діяльності людей в системі поширення знань, навчання, виховання, інформатизації суспільства, формування масової свідомості та суспільної психології.

З позицій гуманізму є складності з осмисленням:

- 1) створення альтернативних навчальних закладів;
- 2) правомірності тестування на різних рівнях та періодах навчання;
- 3) рейтингового та диференційованого навчання;
- 4) ранжирування спеціалістів;
- 5) визначення рівнів;
- 6) формування інтелектуальної національної еліти.

Ідеї створення еліти для всіх сфер національного життя мають:

- 1) все глибше проникати в масову свідомість українського народу;
- 2) закріпитися в стратегіях діяльності всіх владних структур;
- 3) бути глибоко опрацьованими в теорії педагогіки та психодіагностики;
- 4) увійти в теорію та практику всіх рівнів освіти, щоб створити надійні ствердження інтелектуальної еліти та прискороного розвитку держави.

Гострота та невідкладність цієї проблематики беззастережно має все більше актуалізуватися в педагогічній освіті, бо саме вчителю, педагогу належить прищеплювати, закладати в розвитку особистостей високу ідею гуманізму; усвідомлення себе як великої нації; формувати національну гідність, національно та соціально свідомі настанови поведінки, глибоке розуміння своєї історії, етносу, культури.

Необоротний розвиток таких тенденцій організації освіти в Україні як ліквідація жорстокої уніфікованої системи, демократизація управління, урізноманітнення форм освітніх закладів, поліцентризм, інтеграція освіти та науки, зближення освітніх систем і входження в світовий освітній простір створюють виключно сприятливі умови для поліваріантного навчання, його індивідуалізації на всіх рівнях освіти, оновлення змісту освіти, відмови від стереотипів, фундаменталізації навчання, зосередження зусиль на гуманістичних, світоглядних, культурологічних, духовних методологічних орієнтаціях і настановах з метою самопізнання, саморозвитку, самореалізації особистостей.

Гуманізація освіти, систем поширення та сукупності знань, з метою формування гуманістичного типу мислення має привести до змін в складових повсякденної, буденної поведінки людей - в побуті, праці, відпочинку, розвагах, тобто в індивідуальних аспектах соціального життя, об'єднаних, взаємодії і переплетення котрих формують його сітки чи мережі, інтегрують в психологію середовища. Гуманістичний індивідуальний контроль і осмислення кожного кроку особистості є тією внутрішньою гуманістичною постановою, що через буденну психологію дає нові якості національної психології та оновлення духовності сучасної України.

Практика всіх напрямків освіти, педагогічних і психологічних досліджень цього плану має бути побудована на диференційованих підходах, в залежності від рівня, характеру освіти, різних демографічних та соціальних груп і враховувати інтелектуальний, освітній рівень і духовний розвиток кожної групи людей.

Д.Т. Федоренко

Національна етнопедагогіка - основа української академічної педагогіки

Досвід останніх років стверджує, що інтегрування викладацької професійно-формуючих дисциплін з народною педагогікою збуджує в студентів природну зацікавленість станом освіти й виховання від часів Київської України-Русі до сьогодення, розвитком педагогічної думки в Україні та здобутками формування суспільної свідомості пращурів, що фактично виявилось основою української етнопедагогіки, про яку так довго сором'язливо замовчували, але від того її роль ніяк не меншала. Беззаперечним слід вважати формування української академічної педагогіки на скринях національної етнопедагогіки яка зародилася в силу давнину, ще в епоху Праукраїнської цивілізації Орїяни, витримала випробування часом і, нагромадивши досвід сімейного (родинного) виховання й навчання, дала поштовх трансформації основ народної світоглядності, духовності й моральності в загальнопедагогічні закони й закономірності. Кожна категорія (новиття) сучасної української педагогіки своїм корінням, змістом, своєю суттю, започаткована в національній етнопедагогії. звідти - багатство категоріального апарату, форм, засобів, принципів, методів і прийомів процесів навчання, виховання й формування юної особистості, які розглядаються академічною наукою. У процесі відбудови національної систе-